

oor de be-
reden het
jeintrodu-
van het
lijft na af-
koombare
waarmee
leding en
t de tele-
uitgaven
sen het
vrijwillige
de kosten
tenslotte
digheden.
omdat ze
jingsstra-
mers het
is de niet-
derzochte
nde typen
in tabel 3

zijn licht
die minder
dt om vrij
ien we te-
in de saldi
te wijten
sommige
ne, waar
or een re-
het gezin
etnische
e "buiten-
n de tabel

en en stij-
lasten, en
ulden zijn
imum ge-
te zetten,
n op voe-
gie, recre-

atieve activiteiten en sociale participatie, en tot bezuiniging door het niet vervangen van versleten of kapotte duurzame consumptie-artikelen: veelal dus op primaire levensbehoeften. In tabel 4 wordt het "bezuinigingsbeeld" voor 1986 voor enkele consumptie-items gepresenteerd.

De tabel laat zien dat huishoudens op het sociaal minimum de laatste jaren een ingrijpend bezuinigingsgedrag ten toon hebben gespreid. De limiet lijkt bereikt bij huishoudens die zeggen niet meer te kunnen of te willen bezuinigen. Deze gegevens vormen het spiegelbeeld van de erosie van de koopkracht sinds 1980.

Kijken we tenslotte naar het bezuinigingsgedrag in huishoudens van etnische origine, dan is vast te stellen, dat 62% van de etnische huishoudens op voeding bezuinigt tegen 57% van hun autochtone tegenhangers.

Voor kleding zijn de percentages 79, resp. 80%, voor energie 57 en 53%, en bij vervanging van duurzame consumptieartikelen 64 en 58%.

Conclusies

Bezien we de situatie van huishoudens van etnische origine in de categorie sociale minima, dan zou de globale conclusie moeten luiden, dat hun financiële positie door de bank genomen niet zoveel afwijkt van

autochtone huishoudens. Men zou ook kunnen concluderen dat sociale en demografische factoren hun positie binnen de categorie minima enigszins specificeren, zowel voor wat hun inkomen betreft als de problematische situaties waarmee ze worden geconfronteerd.

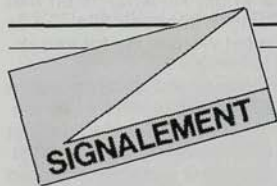
Het materiaal, waarop deze conclusies zijn gebaseerd is echter zowel inhoudelijk als in geldigheid beperkt. De genoteerde kleine verschillen, die al in dit grondwerk naar voren komen, kunnen "toppen van een ijsberg" zijn. Zij nodigen meer uit tot dieper gravend onderzoek dan tot de gedachte dat het met de etnische minderheden onder de minima "allemal wel goed zit". Op minimumniveau kan zelfs een triviaal ogende afwijking al diep ingrijpende gevolgen hebben.

Noten

1. GSD Rotterdam, Minima zonder Marge; Rotterdam, 1984.
Engbersen, G. en R. van der Veen, Moderne armoede; Leiden 1987.
Oude Engberink, G., Minima zonder Marge: de balans drie jaar later; Rotterdam 1987.
2. Zie Minima zonder Marge, 1987; p. 15.
3. Caplovitz, D., The poor pay more; Chicago, 1963, en Lewis, O., La Vida, Panther, London, 1967.

Auteur

Drs. G. L. M. Oude Engberink, Gemeentelijke Sociale Dienst Rotterdam, Postbus 1024, 3000 BA Rotterdam.

Kosten van kinderen

H. A. Pott-Buter en W. J. N. Groot, 1987. Kosten van kinderen. Te bestellen door f 16,- te storten op giro 65 55 24 v. Nederlandse Gezinsraad, Duinweg 1, Den Haag, o.v.v. titel.

In het door de Nederlandse Gezinsraad gepubliceerde rapport wordt een overzicht gegeven van de methoden van onderzoek naar de kosten van kinderen en van de voor Nederland relevante resultaten van deze onderzoeken. De onderzoekers onderscheiden: onderhoudskosten (huish. uitg.), collectieve kosten (belastingen, premies e.d. t.b.v. coll. voorz.), verzorgingskosten (waarde tijd besteed aan verzorging) en immateriële kosten. Het blijkt dat al het onderzoek naar kos-

ten van kinderen tot dusver betrekking heeft op onderhoudskosten.

De onderzoeksmethoden worden ingedeeld in een budget-, een inkomenswaardings- en een minimum-pakketbenadering. In dit rapport wordt voor het eerst melding gemaakt van een nieuwe toepassing van geavanceerd economisch (budget) onderzoek: "de methode Biersen", waarbij een eenvoudig verband tussen de uitgaven aan voeding, kleding en schoeisel en het (netto) inkomen van de ouders wordt gevonden.

Een van de opvallende conclusies uit het rapport is, dat vrijwel al het onderzoek beperkt is gebleven tot echtparen met kinderen en over de kosten van kinderen in éénoudergezinnen vrijwel niets bekend is. Opmerkelijk is ook dat bijna altijd alleen de uitgaven aan kinderen berustend op gegevens uit budget-onderzoeken, aan de orde komen. Gemiddeld genomen bedragen de uitgaven per kind in die onderzoeken ongeveer 10-20% van de totale uitgaven. Collectieve-, verzorgings- en immateriële kosten blijven dan buiten beschouwing.

totaal

100
100
100